

Wiktor P. Matysiak

Uniwersytet Łódzki

ORCID: 0000-0002-8552-6321

wmatysiak@wpia.uni.lodz.pl

Dodatki obowiązkowe w firmie spółki handlowej – zagadnienia wybrane

Wprowadzenie

Spółki handlowe w toku swojej działalności mogą występować w różnych formach ustrojowych. Najogólniej rzecz ujmując, możemy wyróżnić formę spółki przed wpisem do rejestru (formę początkową), formę spółki właściwej (czynnej) i formę końcową (związaną z likwidacją spółki bądź ogłoszeniem jej upadłości)¹. Każda z tych form wiąże się z określonymi odrębnościami względem modelowej konstrukcji danego typu spółki. Mogą one dotyczyć kwestii tak istotnych, jak: posiadanie osobowości prawnej lub jej brak; zasad odpowiedzialności za zobowiązania; zasad reprezentacji. W określonych sytuacjach występowanie danej formy ustrojowej spółki handlowej może wiązać się z koniecznością używania w firmie spółki szczególnych dodatków obowiązkowych wskazujących na formę ustrojową spółki. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zagadnień związanych z użyciem w firmie spółki handlowej następujących dodatków obowiązkowych: „w organizacji”; „w likwidacji” i „w upadłości”.

Dodatek obowiązkowy w firmie spółki przed jej wpisem do rejestru

Jedną z form ustrojowych spółki handlowej jest spółka przed wpisem do rejestru. Tego rodzaju forma ustrojowa spółki handlowej nie ma charakteru

¹ Tak: U. Promińska, *Spółka partnerska*, Warszawa 2013, s. 40. Szerzej na temat form ustrojowych spółki zob. również: A. Szajkowski, *Formy ustrojowe spółek handlowych*, „Państwo i Prawo” 2001, nr 8, s. 13–28.

jednorodnego. Inny jest status prawny spółki osobowej przed wpisem do rejestru, inny zaś spółki kapitałowej przed jej rejestracją. Determinuje to również możliwość posługiwania się firmą przez spółkę handlową przed rejestracją i zasady jej konstruowania.

W przypadku spółek osobowych należy zwrócić uwagę na regulację zawartą w treści art. 25¹ par. 1 k.s.h. Zgodnie z jego treścią spółka jawna powstaje z chwilą wpisu do rejestru². Dopiero w momencie wpisu do rejestru powstaje spółka osobowa jako odrębny podmiot prawa (art. 8 par. 1 k.s.h.) i dopiero może ona rozpocząć prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą (art. 8 par. 2 k.s.h.). Ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie jakiegokolwiek regulacji, która określałaby status spółki osobowej na etapie między zawarciem umowy spółki³, a jej wpisem do rejestru. Nie budzi jednak wątpliwości, że na tym etapie spółka osobowa nie posiada podmiotowości prawnej i nie może podejmować działalności gospodarczej⁴. Na tym etapie nie przysługuje jej status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43¹ k.c. Spółka osobowa na etapie poprzedzającym wpis do rejestru, nie może zatem w ogóle posługiwać się firmą. Zgodnie z treścią art. 43² k.c., firmą może posługiwać się przedsiębiorca⁵. Spółka osobowa nie tylko nie ma w tym momencie takiego statusu, nie istnieje również jako odrębny od wspólników podmiot prawa. Uzyska ona możliwość posługiwania się firmą dopiero w chwili wpisu do rejestru i uzyskania podmiotowości prawnej. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że spółka osobowa przed wpisem do rejestru może posługiwać się firmą, a tym bardziej do przyjęcia, że powinna ona posługiwać się dodatkowym obowiązkowym wskazującym na przedrejestracyjny status spółki.

Odmierna sytuacja występuje w odniesieniu do spółek kapitałowych. W ich przypadku ustawodawca zdecydował się na uregulowanie konstrukcji spółki kapitałowej na etapie poprzedzającym jej wpis do rejestru. Konsekwen-

² Zasada, zgodnie z którą spółka osobowa powstaje dopiero z chwilą wpisu do rejestru, znajduje zastosowanie również w odniesieniu do pozostałych spółek osobowych: spółki partnerskiej (art. 94 k.s.h.); spółki komandytowej (art. 109 par. 1 k.s.h.); spółki komandytowo-akcyjnej (art. 134 par. 1 k.s.h.).

³ Statutu w przypadku spółki komandytowo-akcyjnej (art. 129–130 k.s.h.).

⁴ Szerzej na temat charakteru prawnego spółki osobowej przed rejestracją: G. Nita-Jagielski, *O potrzebie zmian regulacji prawnych dotyczących powstania osobowej spółki handlowej*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2012, nr 10, s. 51–53; A. Kidyba, *Kodeks spółek handlowych*, t. 1: *Komentarz do art. 1–300*, Warszawa 2020, s. 186–189; K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Pozycja prawna wspólnika spółki jawnej*, Warszawa 2013, s. 41–74; S. Sołtysiński, [w:] A. Szajkowski (red.), *System prawa prywatnego*, t. 16: *Prawo spółek osobowych*, Warszawa 2008, s. 792–795; A.J. Witosz, *Odpowiedzialność wspólników spółek osobowych. Przypadki szczególne*, Warszawa 2008, s. 73–80; U. Promińska, op. cit., s. 42–43.

⁵ Od wskazanej zasady występuje jeden wyjątek. Firmą może posługiwać się spółka kapitałowa, chociażby nie przysługiwał jej status przedsiębiorcy (art. 151 par. 1 k.s.h. i art. 160 k.s.h. w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością; art. 300¹ par. 1 k.s.h. i art. 300⁸ k.s.h. w odniesieniu do prostej spółki akcyjnej; art. 301 par. 1 k.s.h. i art. 305 k.s.h. w odniesieniu do spółki akcyjnej).

cją tego jest także obowiązek posługiwania się przez taką spółkę szczególnym dodatkiem obowiązkowym do firmy.

Zgodnie z treścią art. 11–13 k.s.h., na etapie pomiędzy „zawianiem”⁶ spółki kapitałowej, a jej wpisem do rejestru mamy do czynienia z tzw. spółką kapitałową w organizacji. Jest ona wyposażona w podmiotowość prawną (art. 11 par. 1 k.s.h.) i znajdują do niej odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące danego typu spółki po jej wpisie do rejestru (art. 11 par.2 k.s.h.).

Firma spółki kapitałowej w organizacji powinna zawierać dodatkowe oznaczenie „w organizacji”. Powinna być ona skonstruowana według zasad wyznaczonych przez art. 161 k.s.h., art. 300⁸ k.s.h. bądź art. 305 k.s.h. Warto zatem wskazać, że firma ta może być obrana dowolnie, jednakże powinna zawierać dodatek obowiązkowy wskazujący na typ spółki: „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”; „prosta spółka akcyjna”; „spółka akcyjna”⁷.

Firma spółki kapitałowej w organizacji powinna być także opatrzona dodatkiem obowiązkowym „w organizacji” (art. 11 par. 3 k.s.h.). Celem tego dodatku jest przede wszystkim ochrona osób trzecich. Należy bowiem pamiętać, że spółka kapitałowa w organizacji została wyposażona w zdolność prawną, może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną. Może być ona zatem pełnoprawnym uczestnikiem obrotu gospodarczego. Może także prowadzić działalność gospodarczą przed wpisem do rejestru na co wyraźnie wskazuje art. 17 ust. 3 Prawa przedsiębiorców⁸. Przysługuje jej wówczas status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43¹ k.c. i art. 4 ust. 1 Prawa przedsiębiorców. Jednocześnie spółka ta wykazuje istotne odrębności względem spółki zarejestrowanej. Przede wszystkim nie posiada osobowości prawnej. Na tym etapie jej funkcjonowania nie muszą jeszcze być wniesione wszystkie wkłady, co oznacza, że wielkość jej majątku nie musi być tożsama z wielkością majątku określoną w umowie (statucie). Nie jest ona wpisana do rejestru, co oznacza, że ustalenie, kto jest uprawniony do reprezentacji spółki, zawsze wymaga zapoznania się z dokumentami pochodzącymi od spółki, np. umową spółki, w której imiennie wskazano skład osobowy pierwszego zarządu spółki i zasady reprezentacji.

⁶ Jak wskazuje A. Kidyba, pod pojęciem „zawianiem spółki” na płaszczyźnie art. 11 par. 1 k.s.h. należy rozumieć: zawarcie umowy spółki w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 161 par. 1 k.s.h.) bądź objęcie wszystkich akcji w spółce akcyjnej (art. 310 par. 1 k.s.h.). Tak: A. Kidyba, op. cit., s. 111. W związku z wejściem w życie w dniu 1 lipca 2021 r. regulacji dotyczącej prostej spółki akcyjnej (art. 300¹–300¹³⁴ k.s.h.) konstrukcja spółki kapitałowej w organizacji znajdzie również zastosowanie w odniesieniu do prostej spółki akcyjnej. W tym przypadku „zawianiem spółki” wyznaczające powstanie prostej spółki akcyjnej w organizacji następuje w momencie zawarcia jej umowy (art. 300¹¹ par. 1 k.s.h.).

⁷ Dopuszczalne jest także używanie form skrótowych: „spółka z o.o.” lub „sp. z o.o.” (art. 160 par. 2 k.s.h.); „P.S.A.” (art. 300⁸ par. 2 k.s.h.); „S.A.” (art. 305 par. 2 k.s.h.).

⁸ Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r., poz. 646 ze zm.).

Celem tej regulacji jest zatem zwrócenie uwagi innym uczestnikom obrotu, że nie mają do czynienia z właściwą spółką kapitałową wpisaną do rejestru, a jedynie ze spółką na etapie przed wpisem do rejestru. Powinno ich to skłonić do szczególnej ostrożności w relacji z tym podmiotem, w szczególności poprzez dokładne weryfikowanie czy osoby działające w jego imieniu są rzeczywiście uprawnione do reprezentacji i jaki jest aktualny stan majątku tej spółki⁹. Jak wskazuje A. Kidyba, użycie analizowanego dodatku może stanowić nie tylko ostrzeżenie dla innych uczestników obrotu, ale także zachętę do pierwszeństwa kooperacji¹⁰. Dodatek ten wskazuje bowiem na to, że dana spółka kapitałowa została dopiero utworzona, co może skłaniać innych uczestników obrotu do nawiązania z nią współpracy.

Regulacja zawarta w art. 11 par. 3 k.s.h. ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Rodzi to następujące konsekwencje dla spółek kapitałowych w organizacji.

Spółka kapitałowa w organizacji ma obowiązek posługiwać się dodatkiem obowiązkowym „w organizacji”. Obowiązek ten ma swoje źródło w przepisie ustawy. Oznacza to, że osoby tworzące spółkę nie muszą wskazywać w umowie spółki bądź statucie, że spółka do momentu wpisu do rejestru będzie posługiwała się analizowanym dodatkiem obowiązkowym. Konieczne, a zarazem wystarczające będzie określenie firmy spółki według zasad obowiązujących dla danego typu docelowej spółki kapitałowej (art. 160 k.s.h.; art. 300⁸ k.s.h.; art. 305 k.s.h.). Obowiązek posługiwania się dodatkiem obowiązkowym „w organizacji” będzie wynikał nie z woli osób tworzących spółkę, ale z przepisu ustawy – art. 11 par. 3 k.s.h. Nie można oczywiście wykluczyć, że decydują się one na zamieszczenie w treści umowy spółki bądź statutu postanowienia wyraźnie wskazującego na obowiązek posługiwania się przez spółkę na etapie przedrejestracyjnym dodatkiem „w organizacji”. Należy jednak wyraźnie zastrzec, że nie jest to niezbędne. Obowiązek ten ma swoje źródło w przepisie ustawy i brak stosownego postanowienia w treści umowy spółki bądź statutu nie zwalnia spółki w organizacji z obowiązku posługiwania się analizowanym dodatkiem. Co oczywiste, brak tego rodzaju postanowienia umownego nie stanowi również naruszenia przepisów ustawy określających obligatoryjne składniki umowy spółki bądź statutu¹¹.

⁹ Tak m.in.: M. Dumkiewicz, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2020, s. 84; A.W. Wiśniewski, [w:] A. Opalski (red.), *Kodeks spółek handlowych. Tom IIIA. Spółka akcyjna. Komentarz do art. 301–392 k.s.h.*, Warszawa 2016, teza numer 30 do art. 11 k.s.h.

¹⁰ Tak A. Kidyba, op. cit., s. 118.

¹¹ Brak zamieszczenia w umowie spółki (statucie) postanowienia wprost nakazującego używanie w firmie spółki w organizacji dodatku obowiązkowego „w organizacji” nie stanowi naruszenia: art. 157 par. 1 pkt 1 k.s.h. w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością; art. 300⁵ par. 1 pkt 1 k.s.h. w odniesieniu do prostej spółki akcyjnej; art. 304 par. 1 pkt 1 k.s.h. w odniesieniu do spółki akcyjnej.

Bezwzględnie obowiązujący charakter regulacji zawartej w art. 11 par. 3 k.s.h. prowadzi również do wniosku, że nie jest możliwe używanie przez spółkę innego dodatku w miejsce dodatku „w organizacji”. Tytułem przykładu można wskazać, że spółka kapitałowa w organizacji nie może posługiwać się dodatkiem: „w przygotowaniu”; „przed rejestracją”; „przed wpisem”. Nie jest również możliwe posługiwanie się formą skróconą dodatku w „organizacji”, np. „w org.”¹² Analizowany przepis ma bowiem charakter bezwzględnie obowiązujący, zaś ustawodawca nie przewidział możliwości posługiwania się tym dodatkiem w formie równoważnej bądź skróconej (jak uczynił to chociażby w art. 160 par. 2 k.s.h.).

Należy wskazać, że ustawodawca nie wprowadził żadnej sankcji za naruszenie art. 11 par. 3 k.s.h. Nie budzi jednak wątpliwości, że zaniechanie posługiwania się dodatkiem „w organizacji”, posługiwanie się w jego miejsce innym dodatkiem bądź posługiwanie się formą skróconą będzie stanowiło naruszenie wskazanego powyżej przepisu. Może również stanowić naruszenie art. 43³ par. 2 k.c. poprzez wprowadzenie w błąd co do osoby przedsiębiorcy. Zaniechanie użycia dodatku obowiązkowego „w organizacji” może bowiem wywołać u osób trzecich mylne wyobrażenie, że mają do czynienia ze spółką kapitałową wyposażoną w osobowość prawną i inne cechy przynależne spółce wpisanej do rejestru. Nie można wykluczyć, że na skutek tego rodzaju działań osoba trzecia może doznać szkody. Należy zatem zgodzić się ze stanowiskiem wyrażonym w doktrynie, że naruszenie regulacji zawartej w art. 11 par. 3 k.s.h. może skutkować odpowiedzialnością odszkodowawczą spółki na zasadach ogólnych¹³. Podstawą tej odpowiedzialności może być art. 416 k.c. w zw. z art. 33¹ par. 1 k.c. bądź art. 471 k.c. Zagrożenie, jakie wiąże się z zaniechaniem użycia dodatku „w organizacji”, jest łagodzone poprzez wprowadzenie w art. 13 k.s.h. szerokiego katalogu podmiotów ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki kapitałowej w organizacji.

Ramy czasowe, w jakich powinien być używany dodatek „w organizacji”, są wyznaczone przez ramy czasowe istnienia spółki kapitałowej w organizacji.

Moment jej powstania jest zróżnicowany w zależności od tego, z jakim typem spółki kapitałowej mamy do czynienia. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji powstaje z chwilą zawarcia umowy spółki (art. 161 par. 1 k.s.h.). Prosta spółka akcyjna w organizacji powstaje również z chwilą zawarcia umowy (art. 300¹¹ par. 1 k.s.h.). Spółka akcyjna w organizacji powstaje z chwilą zawązania spółki, czyli co do zasady z chwilą objęcia wszyst-

¹² Na niedopuszczalność skracania dodatku „w organizacji” zwraca uwagę A. Kidyba, który wskazuje, że w przypadku firmy spółki kapitałowej w organizacji dopuszczalne jest jedynie użycie skrótu wskazującego na formę prawną danej spółki np. „sp. z o.o.”. Wykluczone jest natomiast użycie w formie skróconej dodatku „w organizacji”. Por. A. Kidyba, op. cit., s. 118.

¹³ Tak m.in.: G. Suliński, [w:] J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski (red.), *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 80.

kich akcji (art. 323 par. 1 k.s.h. w zw. z art. 310 par. 1 k.s.h.)¹⁴. Od momentu powstania spółki w organizacji powinna ona używać firmy spółki docelowej wraz z dodatkiem „w organizacji”. Winien być on używany do momentu wpisu spółki do rejestru. Jak wskazuje bowiem art. 12 k.s.h., spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, prosta spółka akcyjna w organizacji albo spółka akcyjna w organizacji z chwilą wpisu do rejestru stają się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, prostą spółką akcyjną bądź spółką akcyjną i uzyskuje osobowość prawną. W tym momencie dana spółka kapitałowa powinna zatem zaniechać używania dodatku „w organizacji” i posługiwać się jedynie firmą spółki docelowej określoną w umowie (statucie) i ujawnioną w rejestrze. Dalsze posługiwanie się przez spółkę wpisaną do rejestru firmą z dodatkiem w „organizacji” stanowiłoby naruszenie art. 11 par. 3 k.s.h. i art. 43³ par. 2 k.c. i potencjalnie mogłoby rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą spółki względem osób trzecich.

Spółka kapitałowa w organizacji nie musi zakończyć swojego funkcjonowania w obrocie poprzez wpis do rejestru i powstanie spółki docelowej. Należy bowiem pamiętać, że ustawodawca wyznaczył ramy czasowe, w których spółka kapitałowa winna być zgłoszona do rejestru. Powinna być ona zgłoszona do rejestru w ciągu 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy spółki¹⁵ bądź 6 miesięcy od dnia sporządzenia statutu¹⁶. Jeżeli termin ten upłynie bezskutecznie lub postanowienie sądu odmawiające zarejestrowania spółki stanie się prawomocne konieczne będzie podjęcie działań zmierzających do zakończenia bytu spółki kapitałowej w organizacji. Jak wskazują art. 170 par. 1 k.s.h. i art. 326 par. 1 k.s.h., spółka powinna dokonać niezwłocznie zwrotu wszystkich wniesionych wkładów oraz zaspokoić roszczenia osób trzecich. Należy przyjąć, że do momentu ukończenia tych czynności spółka powinna nadal posługiwać się firmą z dodatkiem „w organizacji”. W odniesieniu do takiej spółki podejmowane są wprawdzie czynności zamierzające do zakończenia jej bytu (zwrot wkładów, zaspokojenie wierzycieli), jednakże cały czas występuje konieczność ujawnienia uczestnikom obrotu gospodarczego, że nie mają do czynienia z docelową spółką kapitałową wyposażoną w osobowość prawną. Można wręcz zaryzykować tezę, że jest to niezbędne zwłaszcza w tym momencie, gdy spółka kapitałowa w organizacji jest w schyłkowym okresie swojego funkcjonowania. Jest rzeczą oczywistą, że używanie dodatku „w organizacji” może być w tym wypadku nieco mylące, nie ma jednak możliwości posługiwania się w tym momencie innym dodatkiem wskazującym na szczególny etap funkcjonowania

¹⁴ Spółka akcyjna w organizacji może także powstać wcześniej aniżeli w momencie objęcia wszystkich akcji – patrz art. 310 par. 2 k.s.h.

¹⁵ Zasada ta odnosi się do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 169 par. 1 k.s.h.) i prostej spółki akcyjnej (art. 169 par. 1 k.s.h. w zw. z art. 300¹³ par. 1 k.s.h.).

¹⁶ Termin 6 miesięcy od dnia sporządzenia statutu odnosi się do spółki akcyjnej (art. 325 par. 1 k.s.h.).

spółki. W szczególności nie jest możliwe posługiwanie się dodatkiem „w likwidacji”, ponieważ w tym momencie względem spółki nie jest prowadzone postępowanie likwidacyjne. Ryzyko wprowadzenia w błąd uczestników obrotu jest jednak złagodzone. Po pierwsze, opisane powyżej czynności winny być przeprowadzone „niezwłocznie”. Posługiwanie się dodatkiem „w organizacji” będzie zatem ograniczone czasowo. Po drugie, nadal będzie obowiązywała surowa konstrukcja odpowiedzialności wyrażona w art. 13 k.s.h., co powinno zapewniać ochronę osób trzecich. Po trzecie, jeżeli nie będzie możliwe „niezwłoczne” dokonanie zwrotu wkładów i zaspokojenie wierzycieli, to konieczne będzie przeprowadzenie likwidacji spółki kapitałowej w organizacji poprzez odpowiednie zastosowanie przepisów o likwidacji spółki właściwej (art. 170 k.s.h.; art. 326 k.s.h.). W tym przypadku zajdzie konieczność rozważenia, czy spółka kapitałowa w organizacji względem której jest prowadzona likwidacja, nie powinna używać również dodatku do firmy „w likwidacji” – co jednoznacznie ukazywałoby uczestnikom obrotu gospodarczego, że mają do czynienia z podmiotem prawa będącym w schyłkowym okresie swojego funkcjonowania¹⁷.

Dodatek obowiązkowy w firmie w przypadku jej likwidacji

W przypadku likwidacji spółki handlowej powinna ona posługiwać się dodatkiem obowiązkowym do firmy „w likwidacji”. Zasada ta znajduje zastosowanie w odniesieniu do wszystkich spółek handlowych¹⁸. Celem analizowanego dodatku jest przede wszystkim ochrona uczestników obrotu gospodarczego. Użycie tego rodzaju dodatku wskazuje na dwie rzeczy. Po pierwsze, wskazuje, że spółka znajduje się w końcowym okresie swojej działalności; po drugie, że spółka ta znajduje się w szczególnej fazie ustrojowej, w której obowiązują odmienne reguły jej funkcjonowania i reprezentacji (wygaśnięcie i niemożność ustanowienia prokury; reprezentacja spółki przez likwidatorów; ograniczenie zakresu działalności spółki do czynności likwidacyjnych).

¹⁷ Kwestia ta będzie przedmiotem dalszych rozważań.

¹⁸ W odniesieniu do spółki jawnej zasada ta została wyrażona w treści art. 74 par. 4 k.s.h. Z uwagi na zastosowane odesłania znajdzie ona również zastosowanie do: spółki partnerskiej (art. 89 k.s.h.) i komandytowej (art. 103 par. 1 k.s.h.). W przypadku spółki komandytowo-akcyjnej zasada ta została wyrażona w treści art. 150 par. 1 k.s.h. w zw. z art. 461 par. 2 k.s.h. Obowiązek posługiwania się firmą z dodatkiem „w likwidacji” w odniesieniu do spółek kapitałowych został uregulowany: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w art. 274 par. 2 k.s.h.; spółka akcyjna w art. 461 par. 2 k.s.h.; prosta spółka akcyjna w art. 300¹²⁰ par. 5 k.s.h. w zw. z art. 461 par. 2 k.s.h.

Przepisy wprowadzające obowiązek posługiwania się dodatkiem „w likwidacji” mają charakter bezwzględnie obowiązujący¹⁹. Wiąza się z tym następujące konsekwencje.

Obowiązek posługiwania się dodatkiem „w likwidacji” wynika z ustawy. W przypadku otwarcia likwidacji spółka powinna rozpocząć posługiwanie się tym dodatkiem w swojej firmie. Nie ma przy tym potrzeby dokonywania zmiany umowy spółki (statutu). Dodatek ten powinien być dodany do dotychczasowej firmy spółki.

Nie jest możliwe posługiwanie się innymi dodatkami obowiązkowymi wskazującymi na rozwiązanie spółki i prowadzenie względem niej postępowania likwidacyjnego. Nie jest zatem przykładowo możliwe posługiwanie się dodatkami: „rozwiązana spółka”; „spółka likwidowana”; „w postępowaniu likwidacyjnym”; „kończąca działalność”²⁰.

Nie jest również możliwe posługiwanie się analizowanym dodatkiem w postaci skróconej, np. „w lik.”; „lik.”²¹

Dodatek obowiązkowy „w likwidacji” powinien być używany od momentu otwarcia likwidacji spółki. Jak wskazał A. Witosz, otwarcie likwidacji następuje z mocy prawa z chwilą zaistnienia zdarzeń skutkujących rozwiązaniem spółki²². Zdaniem tego autora wpis otwarcia likwidacji do rejestru ma charakter deklaratoryjny, co oznacza, że spółka powinna posługiwać się analizowanym dodatkiem już od momentu otwarcia likwidacji, nie zaś od momentu jej zgłoszenia do rejestru, czy dokonania wpisu otwarcia likwidacji w rejestrze²³. Należy przyjąć, że osoby dokonujące zgłoszenia otwarcia likwidacji winny również złożyć wniosek o ujawnienie w rejestrze przedsiębiorców firmy spółki uzupełnionej o dodatek „w likwidacji”. Zaniechanie tej czynności powinno skutkować podjęciem przez sąd rejestrowy z urzędu działań zmierzających do ujawnienia prawidłowej firmy w rejestrze²⁴.

Dodatek obowiązkowy „w likwidacji” powinien być używany przez cały czas trwania postępowania likwidacyjnego. Ostatnim etapem tego postępowania będzie złożenie przez likwidatorów wniosku o wykreślenie spółki z rejestru. Należy przyjąć, że moment wykreślenia spółki z rejestru – a zatem także moment utraty przez nią bytu prawnego – będzie wyznaczał datę końcową posługiwania się przez spółkę dodatkiem obowiązkowym w likwidacji.

¹⁹ Przepisy wprowadzające obowiązek posługiwania się dodatkiem „w likwidacji” zostały wymienione w powyższym przypisie.

²⁰ Podobnie: A. Nowacki, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*, t. 2: *Komentarz do art. 227–300 k.s.h.*, Warszawa 2021, teza numer 25 do art. 274 k.s.h.

²¹ Podobnie: *ibidem*, teza numer 26 do art. 274 k.s.h.

²² A. Witosz, *Rozwiązanie i likwidacja spółek handlowych*, Warszawa 2011, s. 61.

²³ *Ibidem*, s. 63.

²⁴ Tak m.in. M. Rodzynkiewicz, [w:] A. Opalski (red.), *Kodeks spółek handlowych. Tom IIB. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 227–300 k.s.h.*, Warszawa 2018, teza numer 8 do art. 274 k.s.h.

Na zakończenie tej części rozważań wspomnieć należy o szczególnej sytuacji uregulowanej w art. 67 par. 1 k.s.h. Zgodnie z jego treścią, w przypadku zaistnienia zdarzeń skutkujących rozwiązaniem spółki jawnej, konieczne jest przeprowadzenie postępowania likwidacyjnego, chyba że wspólnicy uzgodnili inny sposób zakończenia działalności spółki²⁵. W przypadku spółki jawnej, partnerskiej i komandytowej nie będzie konieczne przeprowadzenie postępowania likwidacyjnego, jeżeli w razie ich rozwiązania wspólnicy uzgodnią inny sposób zakończenia działalności spółki. Tytułem przykładu można tutaj wskazać na podział majątku spółki w naturze pomiędzy wspólników bądź przejęcie przedsiębiorstwa spółki w znaczeniu przedmiotowym przez jednego ze wspólników z obowiązkiem spłaty pozostałych²⁶. W tym przypadku nie będzie prowadzone postępowanie likwidacyjne, a zatem nie znajdzie zastosowania regulacja zawarta w art. 74 par. 4 k.s.h. Spółka do czasu zakończenia działalności spółki w sposób uzgodniony przez wspólników i wykreślenia z rejestru nie musi zatem używać dodatku obowiązkowego „w likwidacji” – to postępowanie nie jest bowiem względem niej prowadzone.

Dodatek obowiązkowy w firmie spółki w razie ogłoszenia jej upadłości

Spółki handlowe posiadają zdolność upadłościową. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 1 Prawa upadłościowego²⁷, przepisy tej ustawy stosuje się do przedsiębiorców w rozumieniu Kodeksu cywilnego. Taki status niewątpliwie posiadają: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa i spółka komandytowo-akcyjna. Status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43¹ k.c. mogą również posiadać spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, prosta spółka akcyjna i spółka akcyjna. Nie budzi również wątpliwości, że status przedsiębiorcy będzie również posiadała spółka kapitałowa w organizacji, która podjęła działalność gospodarczą.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 1 pr. upadł., przepisy ustawy stosuje się także do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, prostych spółek akcyjnych i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej. Będą one posiadały zatem zdolność upadłościową także wówczas, gdy nie będą posiadały statusu przedsiębiorcy. Należy przyjąć, że z uwagi na treść tego przepisu zdolność upadłościowa będzie przysługiwała także spółce kapitałowej w organiza-

²⁵ Zasada ta znajdzie również zastosowanie względem spółki partnerskiej (art. 89 k.s.h.) i komandytowej (art. 103 par. 1 k.s.h.).

²⁶ Szerzej na ten temat: M. Dumkiewicz, op. cit., s. 186.

²⁷ Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.), dalej jako pr. upadł.

cji, która nie prowadzi działalności gospodarczej²⁸. Skoro bowiem ustawodawca zdecydował się na przyznanie tego rodzaju zdolności spółce kapitałowej wpisanej do rejestru, to tym bardziej należy opowiedzieć się za przysługiwaniem tego rodzaju zdolności tej samej spółce mającej status spółki w organizacji. Normatywnym uzasadnieniem dla tego stanowiska jest zawarty w art. 11 par. 2 k.s.h. nakaz odpowiedniego stosowania do spółki kapitałowej w organizacji w sprawach nieuregulowanych w ustawie przepisów dotyczących danego typu spółki po jej wpisie do rejestru. Zdolność upadłościowa spółki kapitałowej w organizacji nieprowadzącej działalności gospodarczej może być zatem uzasadniona odpowiednim zastosowaniem art. 5 ust. 2 pkt 1 pr. upadł., który przyznaje tego rodzaju zdolność spółce kapitałowej, która nie prowadzi działalności gospodarczej. Jak wskazano również wcześniej, w świetle art. 5 ust. 1 pr. upadł. nie budzi wątpliwości, że tego rodzaju zdolność przysługuje spółce kapitałowej w organizacji będącej przedsiębiorcą. Jeżeli zatem ustawodawca zdecydował się na przyznanie zdolności upadłościowej spółce kapitałowej będącej przedsiębiorcą i spółce kapitałowej w organizacji będącej przedsiębiorcą (art. 5 ust. 1 pr. upadł.) oraz spółce kapitałowej nieprowadzącej działalności gospodarczej (art. 5 ust. 2 pkt 1 pr. upadł.), to nie ma żadnych argumentów, które sprzeciwiałyby się odpowiedniemu zastosowaniu ostatniego z opisanych przepisów względem spółki kapitałowej w organizacji nieprowadzącej działalności gospodarczej. Przeciwnie – jest to wręcz uzasadnione, jeżeli weźmie się dodatkowo pod uwagę, że spółki te, mimo tego, że nie prowadzą działalności gospodarczej, to nadal mają zdolność prawną i mogą zaciągać zobowiązania (art. 11 par. 1 k.s.h.). Mogą one uzyskać status dłużnika i popaść w stan niewypłacalności tak samo jak spółki kapitałowe w organizacji będące przedsiębiorcami. Czyni to zasadnym przypisanie im na podstawie odesłania zawartego w art. 11 par. 2 k.s.h. i treści art. 5 ust. 2 pkt 1 pr. upadł. zdolności upadłościowej.

Konsekwencją ogłoszenia upadłości spółki handlowej jest konieczność posługiwania się przez nią szczególnym dodatkiem w firmie. Zgodnie z treścią art. 60¹ pr. upadł., po ogłoszeniu upadłości przedsiębiorca występuje w obrocie pod dotychczasową firmą z dodaniem oznaczenia „w upadłości”.

Celem analizowanego dodatku jest ochrona uczestników obrotu gospodarczego, którzy mogliby dokonywać czynności prawnych z upadłym. Użycie tego dodatku w firmie spółki wskazuje, że mają oni do czynienia z podmiotem, względem którego ogłoszono upadłość. Pozwala to na właściwą kalkulację ryzyka gospodarczego, jakie wiąże się z dokonywaniem czynności prawnych z tego rodzaju podmiotem. Dodatek ten wskazuje również, że podmiot taki utracił możliwość dysponowania i zarządzania własnym majątkiem, zaś w jego

²⁸ Podobnie A. Nowacki, op. cit., teza numer 50 do art. 170 k.s.h. Odmiennie P. Zimmerman, *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2020, teza numer 4 do art. 5 pr. upadł.

imieniu działa syndyk. Pełni on zatem bardzo ważną funkcję informacyjną z punktu widzenia innych uczestników obrotu gospodarczego bądź organów władzy publicznej lub wymiaru sprawiedliwości, które mogą wchodzić w interakcje z tego rodzaju podmiotem.

Regulacja zawarta w art. 60¹ pr. upadł. ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Oznacza to, że na upadłym ciąży obowiązek posługiwania się tego rodzaju dodatkiem w firmie. Nie musi on dokonywać zmiany umowy spółki (statutu) celem stosowania tego rodzaju dodatku. Obowiązek jego stosowania wynika ze wskazanego przepisu ustawy. Upadły powinien posługiwać się nim w obrocie. Będzie on również podlegał ujawnieniu z urzędu w rejestrze przedsiębiorców. Zgodnie z treścią art. 45 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym²⁹, wpisów w dziale 1 rejestru przedsiębiorców dotyczących dodania do firmy oznaczenia „w upadłości” dokonuje się z urzędu.

W piśmiennictwie przedstawiono pogląd, że obowiązek posługiwania się analizowanym dodatkiem dotyczy wyłącznie sfery obrotu. Nie powinien być on używany w toku postępowań sądowych. Przedsiębiorca w toku tego rodzaju postępowania jest bowiem reprezentowany przez syndyka i dla ukazania jego statusu upadłego wystarczające będzie ujawnienie tej okoliczności np. poprzez zwrot „z powództwa syndyka masy upadłości spółki XYZ z siedzibą w Łodzi”³⁰. Niewątpliwie udział w postępowaniu sądowym nie może być utożsamiany z „występowaniem w obrocie” w rozumieniu art. 60¹ pr. upadł. Niewątpliwie oznaczenie upadłego jako strony poprzez odwołanie się do tego, że w postępowaniu działa syndyk masy upadłości ukazuje, że podmiot ten jest w upadłości. Należy jednak pamiętać, że dodatek „w upadłości” jest ujawniany w rejestrze przedsiębiorców z urzędu. Określając firmę danego przedsiębiorcy w treści protokołu rozprawy bądź orzeczenia, sąd powinien odwołać się do treści informacji o firmie ujętej w rejestrze przedsiębiorców. Skoro ujęto w nim – z urzędu – dodatek do firmy „w upadłości”, to jego użycie przez sąd w treści orzeczenia nie powinno być traktowane jako błąd. Przeciwnie, powoduje to, że orzeczenie jest zgodne z danymi rejestrowymi przedsiębiorcy ujawnionymi w rejestrze w dacie wydania tego orzeczenia.

Konsekwencją bezwzględnie obowiązującego charakteru regulacji zawartej w art. 60¹ pr. upadł. jest niemożność posługiwania się innym dodatkiem dla ukazania, że przedsiębiorca jest w upadłości. Nie jest także możliwe posługiwanie się skrótem tego dodatku. Tytułem przykładu można zatem wskazać, że wykluczone będzie posługiwanie się dodatkami: „upadły”; „bankrut”; „w toku postępowania upadłościowego”; „w upadł.”.

Obowiązek posługiwania się analizowanym dodatkiem powstaje w momencie wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Zgodnie z treścią

²⁹ Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. Nr 121, poz. 769 ze zm.)

³⁰ Tak P. Zimmerman, op. cit., teza numer 3 do art. 60¹ prawa upadłościowego.

art. 51 ust. 2 pr. upadł. postanowienie to jest skuteczne i wykonalne z dniem jego wydania.

Obowiązek posługiwania się omawianym dodatkiem ustaje z chwilą zakończenia postępowania upadłościowego. Jak wskazuje się w piśmiennictwie, nastąpi to w razie wydania jednego ze wskazanych postanowień: postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego, postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego, postanowienia o oddaleniu lub odrzuceniu wniosku o ogłoszenie upadłości³¹.

Dopuszczalność łącznego użycia w firmie spółki kapitałowej dodatków „w organizacji” i „w likwidacji”

Jak wskazano w toku wcześniejszych rozważań, w przypadkach opisanych w art. 170 k.s.h. i art. 326 k.s.h. zajdzie potrzeba przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego względem spółki kapitałowej w organizacji. Pojawia się zatem pytanie, jak powinna być skonstruowana firma tego rodzaju spółki, w szczególności, czy powinny być łącznie użyte w niej dodatki „w organizacji” i „w likwidacji”.

Zdaniem autora niniejszego artykułu w przypadku prowadzenia likwidacji spółki kapitałowej w organizacji powinna ona używać w firmie łącznie dwóch dodatków: „w organizacji w likwidacji”³². Za tym stanowiskiem przemawiają następujące argumenty.

Spółka kapitałowa w organizacji – stosownie do treści art. 11 par. 3 k.s.h. – ma obowiązek posługiwać się dodatkiem „w organizacji”. W przypadku gdy zajdzie potrzeba przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego tego rodzaju spółki, mają do niego odpowiednie zastosowanie przepisy o likwidacji spółki wpisanej do rejestru (art. 170 par. 2 k.s.h. i art. 326 par. 2 k.s.h.). Nakaz odpowiedniego stosowania tych przepisów prowadzi do wniosku, że powinny znaleźć zastosowanie również przepisy dotyczące firmy spółki w likwidacji – art. 274 par. 2 k.s.h. i art. 461 par. 2 k.s.h. Zgodnie z ich treścią likwidacja spółki powinna być prowadzona poprzez użycie w firmie dodatku „w likwidacji”. Wskazane odesłania prowadzą do wniosku, że w przypadku likwidacji spółki kapitałowej w organizacji obydwa dodatki powinny być używane łącznie.

Nie zachodzą również żadne okoliczności, które sprzeciwiałyby się połączeniu tych dodatków. Przeciwnie, za ich łącznym zastosowaniem przemawia wyrażona w treści art. 43³ par. 2 k.c. zasada prawdziwości firmy. Dopiero łączne użycie tych dodatków pozwala na ukazanie uczestnikom obrotu, z jakiego rodzaju podmiotem mają do czynienia – spółką, która nie dość, że nie

³¹ Ibidem, teza nr 4 do art. 60¹ prawa upadłościowego.

³² Podobnie A. Kidyba, op. cit., s. 118.

została zarejestrowana, to zaszła konieczność prowadzenia jej postępowania likwidacyjnego.

Za łącznym zastosowaniem tych dodatków przemawiają także wcześniej przedstawione ich funkcje zestawione z faktem, że spółka w organizacji nie podlega wpisowi do rejestru. Z tego też względu szczególnego znaczenia nabiera ukazanie uczestnikom obrotu, z jakiego rodzaju podmiotem mają do czynienia. Dodatek „w organizacji” wskazuje m.in., że spółka kapitałowa nie posiada osobowości prawnej, nie jest ujawniona w rejestrze i konieczne jest pozyskanie dokumentów od spółki celem ustalenia zasad jej reprezentacji. Dodatek „w likwidacji” wskazuje, że spółka ta nie jest w początkowym okresie swojego funkcjonowania (co sugeruje dodatek „w organizacji”), lecz w okresie schyłkowym. Jego użycie wskazuje, że spółka ta nie została zgłoszona w ustawowym terminie do rejestru bądź że postanowienie odmawiające rejestracji stało się prawomocne. Wskazuje on również, że nie było możliwe niezwłoczne dokonanie zwrotu wszystkich wniesionych wkładów lub niezwłoczne pokrycie wszystkich wierzytelności osób trzecich – w takim bowiem przypadku konieczne jest prowadzenie postępowania likwidacyjnego spółki w organizacji (art. 170 par. 1 k.s.h. i art. 326 par. 1 k.s.h.). Z punktu widzenia potencjalnych kontrahentów jest to istotna informacja wskazująca na sytuację materialną spółki w organizacji. Użycie dodatku „w likwidacji” wskazuje także na szczególne zasady reprezentacji spółki. Tylko i wyłącznie łączne użycie tych dodatków będzie czyniło zadość zasadzie prawdziwości firmy i ukazywało rzeczywisty status prawny spółki kapitałowej, która nie tylko nie wyszła poza fazę rejestracji, ale została także poddana likwidacji.

Dopuszczalność łącznego użycia w firmie spółki kapitałowej dodatków „w organizacji” i „w upadłości”

Spółka kapitałowa w organizacji posiada zdolność upadłościową w rozumieniu art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 pr. upadł. W przypadku zaistnienia stanu jej niewypłacalności dopuszczalne będzie zatem złożenie wniosku o ogłoszenie jej upadłości, co w razie spełnienia przesłanek pozytywnych (art. 11 pr. upadł.) i braku przesłanek negatywnych (art. 12a i 13 pr. upadł.) skutkować może ogłoszeniem jej upadłości. Z uwagi na specyfikę spółki kapitałowej w organizacji sytuacja taka będzie miała charakter wyjątkowy³³. W przypadku ogłoszenia jej upadłości spółka w organizacji powinna używać w swojej firmie

³³ Sytuacja taka będzie miała charakter wyjątkowy z dwóch powodów. Po pierwsze, z uwagi na ograniczone ramy czasowe działania spółki w organizacji, może ona „nie zdążyć” osiągnąć stanu niewypłacalności zanim upłynie określony w art. 170 par. 1 k.s.h. i art. 325 par. 1 k.s.h. termin wyznaczający konieczność zakończenia jej działalności. Po drugie, z uwagi na jej status „w organizacji” wierzyciele mogą nie być zainteresowani dokonywaniem czynności prawnych

dwóch dodatków: „w organizacji” i „w upadłości”³⁴. Jej firma mogłaby brzmieć np. „XYX Spółka akcyjna w organizacji w upadłości”.

Pierwszy z wymienionych dodatków będzie przede wszystkim wskazywał na brak osobowości prawnej danego podmiotu i związane z tym odmienności względem właściwej spółki kapitałowej. Drugi z dodatków będzie wskazywał na to, że ogłoszono upadłość tej spółki. Łączne użycie tych dodatków nabiera szczególnego znaczenia z uwagi na brak wpisu spółki do rejestru – tylko firma spółki będzie informowała osoby trzecie, że mają do czynienia ze spółką w organizacji i w upadłości, i wskazywała na związane z tym konsekwencje, przede wszystkim brak osobowości prawnej i brak możliwości samodzielnego zarządu majątkiem spółki i jej reprezentacji przez zarząd; czynności te będzie realizował syndyk. Pominięcie któregokolwiek z tych dodatków uniemożliwi osobom trzecim pozyskanie pełnej wiedzy o rzeczywistym statusie prawnym tego podmiotu z uwagi na brak jego wpisu do rejestru.

Dopuszczalność łącznego użycia w firmie spółki handlowej dodatków „w likwidacji” i „w upadłości”

Zasadniczymi celami postępowania likwidacyjnego są m.in. zaspokojenie wierzycieli spółki oraz zakończenie jej działalności i doprowadzenie do wykreślenia spółki z rejestru. W toku postępowania likwidacyjnego może dojść do sytuacji, gdy spółka popadnie w stan niewypłacalności, co może skutkować ogłoszeniem jej upadłości. Pojawia się zatem pytanie, jak powinna być skonstruowana firma spółki handlowej, której upadłość została ogłoszona w toku jej likwidacji.

Prawidłowa wykładnia art. 60¹ pr. upadł. prowadzi do wniosku, że powinna ona ograniczać się do dodania do dotychczasowej firmy spółki dodatku „w upadłości”. Od momentu ogłoszenia upadłości nie powinien być już używany dodatek „w likwidacji”. Wykluczone jest zatem łączne użycie analizowanych dodatków. Naruszałoby to wyrażoną w art. 43³ par. 2 k.c. zasadę prawdziwości firmy. Postępowanie likwidacyjne i postępowanie upadłościowe wzajemnie się wykluczają. Jeżeli zostanie ogłoszona upadłość spółki, to jest w stosunku do niej prowadzone postępowanie upadłościowe. Nie jest względem niej prowadzona likwidacja – dodatek „w likwidacji” winien być zaś używany wyłącznie wówczas, gdy jest prowadzona likwidacja (art. 73 par. 4 k.s.h.; art. 274 par. 2 k.s.h.; art. 461 par. 2 k.s.h.)³⁵. Łączne użycie tych dodatków skutkowa-

z tego rodzaju spółką, czekając na moment jej wpisu do rejestru. Będzie to skutkowało brakiem lub niewielkim rozmiarem zobowiązań spółki, co będzie miało wpływ na brak jej niewypłacalności.

³⁴ Podobnie A. Nowacki, op. cit., teza nr 55 do art. 170 k.s.h.

³⁵ Postanowienie SO w Koszalinie z 3 czerwca 2016 r., sygn. akt VIII Ga 110/16, Legalis nr 2186111.

łoby ryzykiem konfuzji. Nie byłoby wiadomo, czy względem spółki jest prowadzona likwidacja, czy postępowania upadłościowe. Mogłoby to również rodzić wątpliwości i ryzyko pomyłki co do tego, kto jest uprawniony do reprezentacji spółki – likwidatorzy czy syndyk. Z opisanych powyżej względów należy zatem przyjąć, że w analizowanej sytuacji powinien być używany jedynie dodatek „w upadłości”.

Nie można oczywiście wykluczyć takiej sytuacji, że postępowanie upadłościowe zostanie zakończone zaspokojeniem wszystkich wierzycieli bądź postanowienie o ogłoszeniu upadłości zostanie uchylone lub postępowanie to zostanie umorzona³⁶. W takim przypadku spółka może „powrócić” do fazy postępowania likwidacyjnego. Jeżeli będzie nadal prowadzona jej likwidacja, to powinna ona wówczas ponownie używać w swojej firmie dodatku „w likwidacji”.

Dopuszczalność łącznego użycia w firmie spółki handlowej dodatków „w organizacji” „w likwidacji” „w upadłości”

Na zakończenie rozważań wskazać należy, że możliwa jest sytuacja, w której zostanie ogłoszona upadłość spółki kapitałowej w organizacji względem której będzie prowadzona likwidacja stosownie do treści art. 170 k.s.h. bądź art. 326 k.s.h. Sytuacja taka będzie miała oczywiście wyjątkowy charakter. Mając na względzie przedstawione powyżej argumenty, należy przyjąć, że w firmie tego rodzaju spółki powinny być użyte łącznie dodatki „w organizacji w upadłości”. Wykluczone jest użycie dodatku „w likwidacji”.

Podsumowanie

Przedstawione powyżej dodatki obowiązkowe odgrywają istotną rolę z punktu widzenia uczestników obrotu gospodarczego. Wskazują bowiem na szczególną formę ustrojową danej spółki handlowej i związane z nią odrębności względem formy spółki właściwej, np. w zakresie posiadania osobowości prawnej, zasad reprezentacji czy zasad odpowiedzialności za zobowiązania. Pozwalają one uczestnikom obrotu gospodarczego na łatwe ustalenie, na jakim etapie funkcjonowania jest spółka handlowa, z którą wchodzi w interakcje gospodarcze. Niekiedy dodatek obowiązkowy będzie stanowił w zasadzie jedynie sposób na ustalenie, że mamy do czynienia ze spółką handlową, która znajduje się w szczególnej formie ustrojowej. Taka sytuacja będzie występo-

³⁶ Postanowienie SN z 20 maja 2016 r., sygn. akt II CSK 555/15, „Glos” 2017, nr 1, s. 16

wała w odniesieniu do spółki kapitałowej w organizacji, która nie jest ujawniana w rejestrze (wpisowi podlega dopiero spółka właściwa – por. art. 12 k.s.h.). Nie budzi zatem wątpliwości, że analizowane dodatki obowiązkowe w firmie spółki pełnią istotną funkcję informacyjną dla uczestników obrotu gospodarczego. Konieczne jest zatem ściśle przestrzeganie wcześniej przedstawionych reguł ich stosowania.

Należy pamiętać, że zostały one uregulowane w przepisach bezwzględnie obowiązujących. Obowiązek ich stosowania nie może być zatem wyłączony wolą spółki bądź wspólników. Nie mogą być one także dowolnie skracane bądź zastępowane innymi, równoznacznymi dodatkami.

Stosowanie analizowanych dodatków powinno także uwzględniać wyrażoną w treści art. 43³ par. 2 k.c. zasadę prawdziwości firmy. W szczególności nie mogą być łączone w sposób, który mógłby wprowadzić w błąd co do rzeczywistego statusu spółki, np. wykluczone jest łączenie w firmie spółki dodatków: „w upadłości” i „w likwidacji”.

Wykaz literatury

- Bieniak J., Bieniak M., Nita-Jagielski G. (red.), *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2016.
- Dumkiewicz M., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Kidyba A., *Kodeks spółek handlowych, t. 1: Komentarz do art. 1–300*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Nita-Jagielski G., *O potrzebie zmian regulacji prawnych dotyczących powstania osobowej spółki handlowej*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2012, nr 10.
- Nowacki A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz, t. 2: Komentarz do art. 227–300 k.s.h.*, C.H. Beck, Warszawa 2021.
- Opalski A., *Kodeks spółek handlowych. Tom IIIA. Spółka akcyjna. Komentarz do art. 301–392 k.s.h.*, C.H. Beck, Warszawa 2016.
- Opalski A., *Kodeks spółek handlowych. Tom IIB. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 227–300 k.s.h.*, C.H. Beck, Warszawa 2018.
- Promińska U., *Spółka partnerska*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Szajkowski A., *Formy ustrojowe spółek handlowych*, „Państwo i Prawo” 2001, nr 8.
- Szajkowski A. (red.), *System prawa prywatnego, t. 16: Prawo spółek osobowych*, C.H. Beck, Warszawa 2008.
- Witosz A., *Rozwiązanie i likwidacja spółek handlowych*, LexisNexis, Warszawa 2011.
- Witosz A.J., *Odpowiedzialność wspólników spółek osobowych. Przypadki szczególne*, LexisNexis, Warszawa 2008.
- Zimmerman P., *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2020.

Summary

Additional mandatory designations in the business name of the commercial company

Keywords: law, business name of the commercial company, company in organization, liquidation, bankruptcy.

A commercial company may take various forms in the course of its activity. We can distinguish the initial form of the company, the proper form and the final form (in liquidation, in bankruptcy). The purpose of this article is to present the rules of using the mandatory designations to the business name of the company and the possibility of combining them. Their main purpose is to disclose the current form of the commercial company and the related principles of its representation or liability for its debts. It has been established that it is allowed to combine some mandatory designations, e.g. “in the organisation in liquidation”; “in the organisation in bankruptcy”. Joint use of allowances “in liquidation in bankruptcy” is unacceptable. This may be misleading as to how the company is represented and its actual status.

